

БЕКИТЕМ

**Көк-Жар айыл аймагынын
айылдык кеңеши мекемесинин
төрагасы Р.Арапов**

**Көк-Жар айылдык кеңешинин
2026-жылдын 7-мартындагы
№7 токтомуна тиркеме**

**Көк-Жар айыл аймагынын 2025-2030-жылдарга карата социалдык-экономикалык
өнүгүү программасына толуктоо катары киргизиле турган артыкчылыктуу
көйгөйлөр.**

(артыкчылыктар жумушчу топтун протоколуна ылайык баары киргизилет жана ар бир артыкчылык боюнча мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү жана күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр көрсөтүлөт)

3.3. Жергиликтүү коомчулуктун артыкчылыктуу муктаждыктарына анализ жүргүзүү.

Артыкчылык	Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр
1. Эски бала бакчаны калыбына келтирүү	Көк-Жар айыл аймагынын борборундагы бала бакча капиталдык ремонттон өтүп 120 орундуу бала бакча калыбына келтирилет.	Аймактагы айылдардагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят. Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот. Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт. Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт. Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка иштерине толук кандуу көңүл бура алышат. Айылда аялдардын иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.
2. Жийде айылына жаштар борборун куруу	Жийде айылына 2 кабаттуу жаштар спорт менен машыга турган, музыка,	Жийде айылынын жаштары жаштар борборунун ачылышынан спорттун

	бий, шахмат, англис тили, китепкана камтыган борбор куруу.	бокс, күрөш, фитнес, музыка (комуз, аккордеон), шахмат, англис тили, китепканага барып өз убактыларын пайдалуу өткөрүп физикалык ден соолугун чындап жана жаңы көндүмдөрдү өздөштүрүшөт.
3. Алашан айылына бала бакча куруу	Алашан айылына заманбап типтеги климаттык тобокелдиктерге туруктуу 50 орундуу бала бакча курулат.	Айылдагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят. Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот. Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт. Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт. Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка иштерине толук кандуу көңүл бура алышат. Айылда аялдардын иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.
4. Борбаш айылына балдар бакча куруу	Алашан айылына заманбап типтеги климаттык тобокелдиктерге туруктуу 50 орундуу бала бакча курулат.	Айылдагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят. Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот. Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт. Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт.

		Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка иштерине толук кандуу көңүл бура алышат. Айылда аялдардын иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.
5. Нарай айылына жаштар борборун куруу	Нарай айылына 2 кабаттуу жаштар спорт менен машыга турган, музыка, бий, шахмат, англис тили, китепкана камтыган борбор куруу.	Нарай айылынын жаштары жаштар борборунун ачылышынан спорттун бокс, күрөш, фитнес, музыка (комуз, аккордеон), шахмат, англис тили, китепканага барып өз убактыларын пайдалуу өткөрүп физикалык ден соолугун чындап жана жаңы көндүмдөрдү өздөштүрүшөт.
6. Найман орто мектебин абадташтыруу	Найман орто мектебинин айланасы тосулуп, жашылдандыруу иштери жүргүзүлүп, спорт аянтча жана башка курулуштар калыбына келтирилет.	Аймакты жашылдандыруу, спорт аянтчаларын оңдоо, коопсуздук чараларын күчөтүү окуучулардын ден соолугуна жана коопсуздугуна оң таасир берет. Абад мектеп айылдын сыймыгына айланып, коомчулуктун мектепке болгон колдоосу күчөйт. Мектептин абад болушу айылдын инфраструктурасынын өнүгүшүнө жана жаштардын билим деңгээлинин өсүшүнө өбөлгө түзөт.
7. Шорон конушуна бала бакча куруу	Шорон айылына заманбап типтеги климаттык тобокелдиктерге туруктуу 50 орундуу бала бакча курулат.	Айылдагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят. Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот. Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт.

		<p>Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт.</p> <p>Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка иштерине толук кандуу көңүл бура алышат.</p> <p>Айылда аялдардын иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.</p>
8. Каранай айылына бала бакча куруу	<p>Каранай айылына заманбап типтеги климаттык тобокелдиктерге туруктуу 50 орундуу бала бакча курулат.</p>	<p>Айылдагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят.</p> <p>Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот.</p> <p>Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт.</p> <p>Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт.</p> <p>Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка иштерине толук кандуу көңүл бура алышат.</p> <p>Айылда аялдардын иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.</p>
9. Он-Эки-Бел мектебине кошумча имарат куруу	<p>Мектепке кошумча 2 этаж имарат курулат, окуучуларды эки-үч нөөмөт менен окутуу азаят.</p>	<p>Кошумча класстар ачылып, окуучуларды эки-үч нөөмөт менен окутуу азаят же толук жоюлат.</p> <p>Ар бир класста окуучулардын саны азайып, мугалим ар бир балага көбүрөөк көңүл бура алат.</p> <p>Лаборатория, информатика кабинети, китепкана же актовый зал сыяктуу атайын бөлмөлөрдү</p>

		<p>уюштурууга мүмкүнчүлүк түзүлөт.</p> <p>Кең, жарык жана жылуу имарат окуучулар менен мугалимдер үчүн жакшы шарт түзөт.</p> <p>Маданий, спорттук жана тарбиялык иш-чараларды өткөрүү үчүн атайын жайлар пайда болот.</p> <p>Методикалык бөлмө, эс алуу жайлары түзүлүп, педагогдордун иш натыйжалуулугу өсөт.</p> <p>Жаңы имарат билим берүү мекемесинин аброюн көтөрүп, ата-энелердин ишенимин арттырат.</p> <p>Окуучулардын сапаттуу билим алышы аркылуу коомдун өнүгүшүнө салым кошулат.</p>
10. Дедекбүү конушуна бала бакча куруу	<p>Дедекбүү айылына заманбап типтеги климаттык тобокелдиктерге туруктуу 50 орундуу бала бакча курулат.</p>	<p>Айылдагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят.</p> <p>Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот.</p> <p>Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт.</p> <p>Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт.</p> <p>Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка иштерине толук кандуу көңүл бура алышат.</p> <p>Айылда аялдардын иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.</p>
11. Найман айылынын ички жолдорун оңдоо	<p>Найман айылынын ички 4 км жолу капиталдык ремонттоодон өтөт.</p>	<p>Унаалар үчүн жүрүү ыңгайлуу болуп, жол кырсыктарынын саны азаят.</p> <p>Жөө жүргүнчүлөр үчүн шарттар жакшырып, балдар</p>

		<p>жана кары-картандар үчүн коопсуз чөйрө түзүлөт. Соода-сатык жана кызмат көрсөтүү тармагы өнүгүп, айыл ичинде товар ташуу жеңилдейт.</p> <p>Жолдордун сапаты жакшы болгондо унаалардын бузулушу азайып, күйүүчү майга кеткен чыгым кыскарат.</p> <p>Тез жардам, өрт өчүрүү жана башка кызматтар керектүү жерге ыкчам жетет.</p> <p>Түз жана таза жолдор айылдын жалпы көрүнүшүн жакшыртып, жашоочулардын маанайына оң таасир берет.</p> <p>Инфраструктуранын</p>
12. Он-Эки-Мойнок айылына ФАП куруу	<p>Он-Эки-Мойнок айылына жаңы заманбап типтеги жаңы климаттык тобокелдиктерге туруктуу болгон ФАП курулат.</p>	<p>Айыл тургундары өз айылында эле дарыгерлик кароодон өтүп, алгачкы жардам ала алышат.</p> <p>Профилактикалык текшерүүлөр, эмдөө жана консультациялар үзгүлтүксүз жүргүзүлөт.</p> <p>Кош бойлуу аялдар жана балдар туруктуу медициналык көзөмөлдө болот.</p> <p>Тез чара көрүү аркылуу оор абалдардын күчөшү азаят.</p> <p>Алыскы аймактарга баруу зарылдыгы азайып, жол киреге кеткен каражат үнөмдөлөт.</p> <p>Медициналык кызматкерлер үчүн жаңы иш орундар ачылат.</p> <p>Сапаттуу саламаттык сактоо кызматы айылдын жашоо деңгээлин көтөрөт.</p> <p>Жакын жерде медициналык мекеменин болушу тургундардын коопсуздук сезимин арттырат.</p>
13. Жийде мектебинин материалдык-	<p>Мектептин толугу материалдык техникалык</p>	<p>Заманбап окуу куралдары, компьютерлер жана</p>

<p>техникалык базасын чыңдоо</p>	<p>базасы чыңдалат, билим сапаты жогорулайт.</p>	<p>лабораториялык жабдуулар окуу процессин натыйжалуу кылат. Интерактивдүү жабдуулар жана жаңы технологиялар сабактарды кызыктуу өткөрүүгө шарт түзөт. Лабораториялык иштер, информатика жана технология сабактары сапаттуу уюштурулат. Методикалык материалдар жана техникалык каражаттар мугалимдердин ишин жеңилдетет. Интернет жана компьютердик жабдуулар аркылуу онлайн ресурстарды колдонуу мүмкүнчүлүгү кеңейет. Олимпиадаларда, сынактарда жана долбоорлордо ийгиликтердин саны өсөт. Жакшы жабдылган мектеп ата-энелердин ишенимин арттырып, билим берүү сапаты менен айырмаланат.</p>
<p>14. Алашан айылындагы бала бакчага кошумча имарат куруу</p>	<p>Алашан айылынын балдар бакчасына заманбап типтеги климаттык тобокелдиктерге туруктуу кошумча имарат курулат.</p>	<p>Айылдагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот. - Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт. - Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт. - Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка иштерине толук кандуу көңүл бура алышат. - Айылда аялдардын иш

		менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.
15. Сарыканды айылынын ички жолдорун, тротуарларды ондоо	Сарыканды айылынын ички 4 км жолу капитилдык ремонттоодон өтөт.	<p>Унаалар үчүн жүрүү ыңгайлуу болуп, жол кырсыктарынын саны азаят. Жөө жүргүнчүлөр үчүн шарттар жакшырып, балдар жана кары-картаңдар үчүн коопсуз чөйрө түзүлөт. Соода-сатык жана кызмат көрсөтүү тармагы өнүгүп, айыл ичинде товар ташуу жеңилдейт.</p> <p>Жолдордун сапаты жакшы болгондо унаалардын бузулушу азайып, күйүүчү майга кеткен чыгым кыскарат.</p> <p>Тез жардам, өрт өчүрүү жана башка кызматтар керектүү жерге ыкчам жетет.</p> <p>Түз жана таза жолдор айылдын жалпы көрүнүшүн жакшыртып, жашоочулардын маанайына оң таасир берет.</p> <p>Инфраструктуранын</p>
16. Нарай мектебине кошумча имарат куруу	Мектепке кошумча 2 этаж имарат курулат, кошумча класстар көбөйүп, окуучулардын 2-3 нөөмөт менен окуусу жоюлат.	<p>Кошумча класстар ачылып, окуучуларды эки-үч нөөмөт менен окутуу азаят же толук жоюлат.</p> <p>Ар бир класста окуучулардын саны азайып, мугалим ар бир балага көбүрөөк көңүл бура алат. Лаборатория, информатика кабинети, китепкана же актовый зал сыяктуу атайын бөлмөлөрдү уюштурууга мүмкүнчүлүк түзүлөт.</p> <p>Кең, жарык жана жылуу имарат окуучулар менен мугалимдер үчүн жакшы шарт түзөт.</p> <p>Маданий, спорттук жана тарбиялык иш-чараларды өткөрүү үчүн атайын жайлар пайда болот.</p>

		<p>Методикалык бөлмө, эс алуу жайлары түзүлүп, педагогдордун иш натыйжалуулугу өсөт. Жаңы имарат билим берүү мекемесинин аброюн көтөрүп, ата-энелердин ишенимин арттырат. Окуучулардын сапаттуу билим алышы аркылуу коомдун өнүгүшүнө салым кошулат.</p>
<p>17. Найман бала бакчасынын жылытуу системасын жакшыртуу</p>	<p>Эски казандарды, калориферлерди, радиаторлорду заманбап энергия үнөмдөгөн жабдууларга алмаштыруу. Ички трубаларды, суу түтүктөрүн жана зымдарды жаңылоо, нымдуулуктан жана муздактан улам жаралган бузулууларды жоюу.</p> <p>Автоматтык термостаттар жана сенсорлор менен бөлмөлөрдүн температурасын туруктуу кармоо.</p> <p>Ички дубалдарды, полду жана чатырды жылуулоо, жылуулуктун чыгымын азайтуу.</p> <p>Жылуулук насосторун, эффективдүү казандарды жана радиаторлорду орнотуу.</p> <p>Электр зымдарын текшерүү жана эски жабдуулардан улам жаралган авариялык кырдаалдардын алдын алуу.</p> <p>Өрт коопсуздугу жана сигнализация системаларын орнотуу.</p> <p>Жылытуу системасын туура колдонуу, авариялык абалды алдын алуу жана энергияны үнөмдөө боюнча кызматкерлерди окутуу.</p>	<p>Туура температура шартында балдар ооруп калуу коркунучу азаят, иммунитетти чыңдалат. Жылы жана ыңгайлуу чөйрө балдардын активдүү ойноосуна, сабак жана кружоктордо көңүл буруусуна өбөлгө түзөт. Жылытуу системасынын жаңыланышы өрт, суукта нымдалган зымдардан улам жаралган авариялык кырдаалдардын алдын алат. Замандын талабына ылайык эффективдүү жылытуу системасы кышкы энергия чыгымын азайтат. Ыңгайлуу температура педагогдордун жана кызматкерлердин иштөө сапатын жана чыгармачылыгын жогорулатат. Балдарынын коопсуз жана ыңгайлуу чөйрөдө болушу ата-энелердин канааттануусун арттырат. Жакшы жылуулук менен камсыздалган бала бакча айыл тургундары үчүн сыймыкка айланат.</p>
<p>18. Борбаш мектебине кошумча имарат куруу</p>	<p>Мектепке кошумча 2 этаж имарат курулат жана класстар боюнча</p>	<p>Кошумча класстар ачылып, окуучуларды эки-үч нөөмөт</p>

	<p>жетишпестик жоюлуп, окуучулардын басымы азаят.</p>	<p>менен окутуу азаят же толук жоюлат. Ар бир класста окуучулардын саны азайып, мугалим ар бир балага көбүрөөк көңүл бура алат. Лаборатория, информатика кабинети, китепкана же актывый зал сыяктуу атайын бөлмөлөрдү уюштурууга мүмкүнчүлүк түзүлөт. Кең, жарык жана жылуу имарат окуучулар менен мугалимдер үчүн жакшы шарт түзөт. Маданий, спорттук жана тарбиялык иш-чараларды өткөрүү үчүн атайын жайлар пайда болот. Методикалык бөлмө, эс алуу жайлары түзүлүп, педагогдордун иш натыйжалуулугу өсөт. Жаңы имарат билим берүү мекемесинин аброюн көтөрүп, ата-энелердин ишенимин арттырат. Окуучулардын сапаттуу билим алышы аркылуу коомдун өнүгүшүнө салым кошулат.</p>
<p>19. Он-Эки-Мойнок айылына бала бакча куруу</p>	<p>Он-Эки-Мойнок айылына заманбап типтеги климаттык тобокелдиктерге туруктуу 50 орундуу бала бакча курулат.</p>	<p>Айылдагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят. - Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот. - Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт. - Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт. - Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка</p>

		<p>иштерине толук кандуу көңүл бура алышат.</p> <p>- Айылда аялдардын иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.</p>
<p>20. Найман айылындагы көп кабаттуу үйлөрдүн канализациясын калыбына келтирүү</p>	<p>Найман айылындагы көп кабаттуу үйлөрдүн канализациясын калыбына келтирилип, көп кабаттуу үйлөрдүн абалы санитардык гигиеналык талаптарга жооп бере турган шартка алып келинет</p>	<p>Агынды суулардын туура агышы камсыздалып, жагымсыз жыттар жана булгануу азаят.</p> <p>Инфекциялык жана ичеги-карын ооруларынын коркунучу төмөндөйт.</p> <p>Топурактын жана жер алдындагы суулардын булгануусу алдын алынат.</p> <p>Нымдуулуктун жана авариялык кырдаалдардын азайышы имараттардын узак мөөнөт кызмат кылуусуна шарт түзөт.</p> <p>Ыңгайлуу жана коопсуз коммуналдык шарттар түзүлөт.</p> <p>Коммуналдык көйгөйлөрдүн чечилиши тургундардын нааразычылыгын кыскартат.</p> <p>Канализация системасынын үзгүлтүксүз иштеши айылдын жалпы коммуналдык тармагын бекемдейт.</p>
<p>21. Көк-Жар айылынын ички жолдорун жарыктандыруу</p>	<p>Көк-Жар айылынын ички жолдоруна 100 ашык жаңы электр мамылары орнотулуп электр энергияны үнөмдөөчү LED лампалар жана автоматтык сенсорлор менен орнотулат.</p>	<p>Түнкүсүн жарык берүү менен жөө жүргүнчүлөрдүн жана унаа айдоочулардын жолдо коркунучу азаят.</p> <p>Жарыктын болушу айдоочуларга жолду жакшы көрүүгө мүмкүнчүлүк берип, кырсыктарды азайтат.</p> <p>Түнкүсүн коопсуз жана жарык чөйрө тургундар үчүн ыңгайлуу шарт түзөт.</p> <p>Жарыктын болушу түнкү сааттарда чакан соода жана кызмат көрсөтүүнү активдештирет.</p> <p>Заманабап жана жакшы жарыкталган жол айылдын</p>

		көрктөнүшүнө жана имиджине оң таасир берет. LED лампалар жана автоматтык сенсорлор менен чыгым азайып, экологиялык натыйжа да жогорулайт.
22. Он-Эки-Бел айылынын электр энергиясын жакшыртуу	Он-Эки-Бел айылындагы эски электр чубалгылары жана мамылар жаңыланат	Электр өчүрүүлөр азайып, чыңалуунун туруктуулугу камсыздалат. Эски зымдар жана жабдуулар жаңыланып, өрт коркунучу төмөндөйт. Калк электр шаймандарын толук кандуу пайдаланып, жашоо сапаты жогорулайт. Чакан жана орто бизнес үчүн туруктуу электр энергиясы өндүрүштү жана кызмат көрсөтүүнү кеңейтүүгө шарт түзөт. Мектеп, бала бакча, ФАП сыяктуу мекемелер үзгүлтүксүз иштейт. Интернет, муздаткыч жабдуулар, насостор жана башка заманбап техникалар толук иштейт. Инфраструктуранын жакшырышы жаңы долбоорлорду тартууга өбөлгө түзөт.
23. Айыл өкмөтүнүн имаратын капиталдык ремонттоо	Айыл өкмөтүнүн имараты капиталдык ремонттоодон өтөт жана кызматкерлерге иштөөгө жакшы шарт түзөт.	Жарык, жылуулук жана таза аба менен камсыздалган имарат кызматкерлердин жана тургундардын ишин жеңилдетет. Электр системасы, суу түтүктөрү жана өрт коопсуздугу талапка ылайык жаңыланат. Калкка кызмат көрсөтүү тез жана натыйжалуу болуп, административдик иштер үзгүлтүксүз жүргүзүлөт. Эски конструкциялар оңдолуп, ремонттолуп, имараттын техникалык абалы чыңдалат. Жакшы шарттагы имарат тургундар менен

		<p>иштешүүнүн оң таасирин жаратат, ишенимди арттырат.</p> <p>Замандын талабына ылайык жылытуу, электр жана сууну пайдалануу системалары жаңыртылып, чыгымдар кыскартылат.</p> <p>Капиталдык ремонт айылдык кызматтардын натыйжалуу иштөөсүнө жана социалдык чөйрөнүн жакшырылышына өбөлгө түзөт.</p>
<p>24. Көк-Жар айыл аймагынын маданият үйүн ремонттоо</p>	<p>Көк-Жар маданият үйү капиталдык ремонттоодон өтүп материалдык-техникалык базасы чыңдалат.</p>	<p>Класстардын, залдардын жана сахналардын жаңыланган жабдуулары менен маданий жана коомдук иш-чараларды өткөрүү жеңилдейт.</p> <p>Концерттер, көргөзмөлөр, сабактар жана мастер-класстар үзгүлтүксүз жана сапаттуу өтөт.</p> <p>Электр, суу жана жылытуу системалары жаңыланып, өрт коопсуздугу камсыздалат.</p> <p>Замандын талабына ылайык шарт түзүлгөндө кружоктор, спорттук жана маданий секциялар активдешет.</p> <p>Маданият үйү айылдын борбору болуп, тургундардын турмуш сапатына оң таасир тийгизет.</p> <p>Проекторлор, аудио жана видео жабдуулар орнотулуп, иш-чараларды заманбап өткөрүүгө шарт түзүлөт.</p> <p>Жакшыртылган маданий инфраструктура айылдагы долбоорлорго, фестивалдарга жана туристтик активдүүлүккө жол ачат.</p>

<p>25. Нарай балдар бакчасына кошумча имарат куруу</p>	<p>Нарай айылындагы бала бакчага заманбап типтеги климаттык тобокелдиктерге туруктуу кошумча имарат куруу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Айылдагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят. - Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот. - Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт. - Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт. - Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка иштерине толук кандуу көңүл бура алышат. - Айылда аялдардын иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.
<p>26. Дедекбүү негизги мектебине кошумча имарат куруу</p>	<p>Мектепке кошумча 2 этаж имарат курулат.</p>	<p>Кошумча класстар ачылып, окуучуларды эки-үч нөөмөт менен окутуу азаят же толук жоюлат.</p> <p>Ар бир класста окуучулардын саны азайып, мугалим ар бир балага көбүрөөк көңүл бура алат.</p> <p>Лаборатория, информатика кабинети, китепкана же актывый зал сыяктуу атайын бөлмөлөрдү уюштурууга мүмкүнчүлүк түзүлөт.</p> <p>Кең, жарык жана жылуу имарат окуучулар менен мугалимдер үчүн жакшы шарт түзөт.</p> <p>Маданий, спорттук жана тарбиялык иш-чараларды өткөрүү үчүн атайын жайлар пайда болот.</p> <p>Методикалык бөлмө, эс алуу жайлары түзүлүп, педагогдордун иш натыйжалуулугу өсөт.</p>

		<p>Жаңы имарат билим берүү мекемесинин аброюн көтөрүп, ата-энелердин ишенимин арттырат. Окуучулардын сапаттуу билим алышы аркылуу коомдун өнүгүшүнө салым кошулат.</p>
<p>27. Алашан айылына жаштар борборун куруу</p>	<p>Алашан айылына 2 кабаттуу жаштар спорт менен машыга турган, музыка, бий, шахмат, англис тили, китепкана камтыган борбор куруу.</p>	<p>Нарай айылынын жаштары жаштар борборунун ачылышынан спорттун бокс, күрөш, фитнес, музыка (комуз, аккордеон), шахмат, англис тили, китепканага барып өз убактыларын пайдалуу өткөрүп физикалык ден соолугун чыңдап жана жаңы көндүмдөрдү өздөштүрүшөт.</p>
<p>28. Каранай айылынын ички жолдоруна асфальт төшөө</p>	<p>Каранай айылынын ички 4 км жолу капиталдык ремонттоодон өтөт.</p>	<p>Унаалар үчүн жүрүү ыңгайлуу болуп, жол кырсыктарынын саны азаят. Жөө жүргүнчүлөр үчүн шарттар жакшырып, балдар жана кары-картаңдар үчүн коопсуз чөйрө түзүлөт. Соода-сатык жана кызмат көрсөтүү тармагы өнүгүп, айыл ичинде товар ташуу жеңилдейт. Жолдордун сапаты жакшы болгондо унаалардын бузулушу азайып, күйүүчү майга кеткен чыгым кыскарат. Тез жардам, өрт өчүрүү жана башка кызматтар керектүү жерге ыкчам жетет. Түз жана таза жолдор айылдын жалпы көрүнүшүн жакшыртып, жашоочулардын маанайына оң таасир берет. Инфраструктуранын</p>
<p>29. Жийде айылындагы Өйүз конушуна бала бакча куруу</p>	<p>Жийде айылындагы Өйүз конушуна типтеги климаттык тобокелдиктерге туруктуу 50 орундуу бала бакча куруу.</p>	<p>Айылдагы бала бакчаларга болгон кезек жана басым азаят. - Айылдагы мектепке чейинки курактагы балдар</p>

		<p>билим берүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Балдардын интеллектуалдык, социалдык жана чыгармачыл өнүгүүсү өрчүйт. - Тарбиялоо иштери мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жүргүзүлөт. - Ата-энелер балдарын коопсуз жана ыңгайлуу бала бакчага калтырып, жумушка же башка иштерине толук кандуу көңүл бура алышат. - Айылда аялдардын иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүгү жогорулайт.
30. Борбаш айылына жаштар борборун куруу	<p>Борбаш айылына 2 кабаттуу жаштар спорт менен машыга турган, музыка, бий, шахмат, англис тили, китепкана камтыган борбор куруу.</p>	<p>Нарай айылынын жаштары жаштар борборунун ачылышынан спорттун бокс, күрөш, фитнес, музыка (комуз, аккордеон), шахмат, англис тили, китепканага барып өз убактыларын пайдалуу өткөрүп физикалык ден соолугун чындап жана жаңы көндүмдөрдү өздөштүрүшөт.</p>
31. Он-Эки-Бел айылынын ички жолдорун ондоо	<p>Он-Эки-Бел айылынын ички 4 км жолу капиталдык ремонттоодон өтөт.</p>	<p>Унаалар үчүн жүрүү ыңгайлуу болуп, жол кырсыктарынын саны азаят. Жөө жүргүнчүлөр үчүн шарттар жакшырып, балдар жана кары-картаңдар үчүн коопсуз чөйрө түзүлөт. Соода-сатык жана кызмат көрсөтүү тармагы өнүгүп, айыл ичинде товар ташуу жеңилдейт. Жолдордун сапаты жакшы болгондо унаалардын бузулушу азайып, күйүүчү майга кеткен чыгым кыскарат. Тез жардам, өрт өчүрүү жана башка кызматтар</p>

		<p>керектүү жерге ыкчам жетет.</p> <p>Түз жана таза жолдор айылдын жалпы көрүнүшүн жакшыртып, жашоочулардын маанайына оң таасир берет.</p> <p>Инфраструктуранын</p>
32. Сарыканды айылына ФАП куруу	<p>Сарыканды айылына жаңы заманбап типтеги жаңы климаттык тобокелдиктерге туруктуу болгон ФАП курулат.</p>	<p>Айыл тургундары өз айылында эле дарыгерлик кароодон өтүп, алгачкы жардам ала алышат.</p> <p>Профилактикалык текшерүүлөр, эмдөө жана консультациялар үзгүлтүксүз жүргүзүлөт.</p> <p>Кош бойлуу аялдар жана балдар туруктуу медициналык көзөмөлдө болот.</p> <p>Тез чара көрүү аркылуу оор абалдардын күчөшү азаят.</p> <p>Алыскы аймактарга баруу зарылдыгы азайып, жол киреге кеткен каражат үнөмдөлөт.</p> <p>Медициналык кызматкерлер үчүн жаңы иш орундар ачылат.</p> <p>Сапаттуу саламаттык сактоо кызматы айылдын жашоо деңгээлин көтөрөт.</p> <p>Жакын жерде медициналык мекеменин болушу тургундардын коопсуздук сезимин арттырат.</p>
33. Борбаш айылындагы жаны конуштардын электр энергиясын жакшыртуу	<p>Борбаш айылындагы эски электр чубалгылары жана мамылар жаңыланат</p>	<p>Электр өчүрүүлөр азайып, чыңалуунун туруктуулугу камсыздалат.</p> <p>Эски зымдар жана жабдуулар жаңыланып, өрт коркунучу төмөндөйт.</p> <p>Калк электр шаймандарын толук кандуу пайдаланып, жашоо сапаты жогорулайт.</p> <p>Чакан жана орто бизнес үчүн туруктуу электр энергиясы өндүрүштү жана кызмат көрсөтүүнү кеңейтүүгө шарт түзөт.</p>

		<p>Мектеп, бала бакча, ФАП сыяктуу мекемелер үзгүлтүксүз иштейт. Интернет, муздаткыч жабдуулар, насостор жана башка заманбап техникалар толук иштейт. Инфраструктуранын жакшырышы жаңы долбоорлорду тартууга өбөлгө түзөт.</p>
<p>34. Он-Эки-Мойнок айылына суу скважина куруу</p>	<p>Суу скважина курулуп, ичүүчү жана сугат суусунун таңкыстыгы кыскарат</p>	<p>Айыл тургундары үзгүлтүксүз жана сапаттуу сууга ээ болуп, ички суу тармагынын жеткиликтүүлүгү камсыздалат. Суунун таза болушу аркылуу ичеги-карын оорулары жана башка инфекциялык оорулардын коркунучу төмөндөйт. Тамак-ашты даярдоо, ичүүчү суу жана үй чарбалык муктаждыктар жеңил жана ыңгайлуу шартта жүргүзүлөт. Мектеп, бала бакча, ФАП сыяктуу мекемелер туруктуу суу менен камсыз болот. Айыл тургундары алыстагы суу булактарынан суу ташууга кетчү убакыт жана каражат үнөмдөлөт. Табигый булактарга ашыкча жүктөм азайып, аймактын суу ресурстары сакталат. Жакшы инфраструктура жергиликтүү туризмди, чакан бизнес жана айыл чарба ишмердүүлүгүн колдоого шарт түзөт.</p>
<p>35. Нарай ФАПтын имаратын чонойтуу</p>	<p>ФАПка кошумча 4 бөлмө курулуп, ийне сайуу жана аялдарды кабыл алууга өзүнчө бөлмөлөр ачылат</p>	<p>Кошумча бөлмөлөр менен бейтаптарды кабыл алуу мүмкүнчүлүгү көбөйүп, тейлөө сапаты жогорулайт. Жаңы бөлмөлөрдө таза суу, канализация жана жылытуу</p>

		<p>системалары заманбап талаптарга жооп берет. Кош бойлуу аялдар жана балдар үчүн медициналык кароолор жана консультациялар туруктуу жүргүзүлөт. Медициналык кызматкерлерге кеңейген жана ыңгайлуу бөлмөлөр берилет, бул иш натыйжалуулугун жогорулатат. Профилактикалык текшерүүлөр жана эмдөөлөрдү уюштуруу жеңилдеп, калктын саламаттыгына оң таасир тийгизет. Жакын жердеги сапаттуу медициналык кызмат айыл тургундарынын коопсуздук жана канааттануу сезимин арттырат. Имараттын кеңейиши менен кошумча медициналык персонал тартылып, жумуш орундары көбөйөт.</p>
<p>36. Борбаш айылындагы эски аталар чайканасын калыбына келтирүү</p>	<p>Эски аталар чайканасынын ремонттолуусу менен айыл тургундарынын баарлашуусу, пикир алмашуусу, жакшы үрп адаттардын түзүлүшүнө жана биримдикти чыңдоого өбөлгө болот.</p>	<p>Аталар чайканасы социалдык чогулуштар, жолугушуулар жана маданий иш-чаралар үчүн жай болуп кызмат кылат. Эски чайкананы калыбына келтирүү менен айылдын тарыхый жана маданий мурасы сакталат. Жаңы ремонттон кийин имарат таза, ыңгайлуу жана коопсуз абалда иштейт. Тургундар, кары-картандар жана жаштар үчүн жолугушуу жана пикир алмашуу мүмкүнчүлүгү көбөйөт. Жаңыланган чайкана айылдын борбордук жериндеги эстетикалык көрүнүштү жакшыртат.</p>

		<p>Эски чайкана туристтерди тартуу жана чакан иш-чараларды өткөрүү үчүн шарт түзөт.</p> <p>Коомдук жайдын бардыгы тургундарга социалдык жана маданий кызматтарды ыңгайлуу шартта алууга мүмкүнчүлүк берет.</p>
37. Мырза-Найман айылындагы ФАПтын имаратын чоңойтуу	Мырза-Найман айылындагы ФАПтын имараты чоңойтулуп, климаттык тобокелдиктерге туруктуу болот	<p>Жаңыланган бөлмөлөр, таза жана заманбап шарттар бейтаптарды кабыл алууну жакшыртат.</p> <p>Жылытуу, суу түтүгү, электр системасы ондолуп, санитардык-гигиеналык талаптар толук сакталат.</p> <p>Жергиликтүү эл алыскы жерге барбай эле сапаттуу алгачкы медициналык жардам ала алат.</p> <p>Профилактикалык кароолор, эмдөө жана консультациялар үзгүлтүксүз жүргүзүлөт.</p> <p>Ыңгайлуу иш бөлмөлөрү адистердин натыйжалуу иштешине өбөлгө түзөт.</p> <p>Эрте диагностика жана алдын алуу иш-чаралары аркылуу оорулардын күчөшү азаят.</p> <p>Сапаттуу медициналык тейлөө айылдын социалдык абалын жакшыртат.</p>
38. Жийде айылынын ички жолдорун асфальттоо	Айылдын узундугу 4 чакырымды түзгөн эки айылды туташтырган ички жол асфальтталат	<p>Жолдордо унаалардын кыймылы жеңилдеп, жол кырсыктарынын саны азаят.</p> <p>Жөө жүргүнчүлөр үчүн тротуарлар жана жолдун сапаты жакшыргандыктан, балдар жана кары-картаңдар үчүн коркунуч азаят.</p> <p>Товар ташуу жана соодасатык жеңилдейт, чакан бизнес жана кызмат көрсөтүүлөр өнүгөт.</p> <p>Жолдор сапаттуу болгондо унаалардын тетиктери</p>

		<p>азыраак бузулуп, күйүүчү май жана убакыт үнөмдөлөт.</p> <p>Тез жардам, өрт кызматтары жана башка мамлекеттик кызматтар керектүү жерге ыкчам жетет.</p> <p>Түз жана таза жолдор айылдын жалпы көрүнүшүн жакшыртып, тургундардын жашоо сапатына оң таасир берет.</p> <p>Жакшыртылган инфраструктура жаңы долбоорлорду жана ишкерликти өнүктүрүүгө өбөлгө түзө</p>
39. Каранай айылына ФАП куруу	Каранай айылына жаңы заманбап типтеги жаңы, климаттык тобокелдиктерге туруктуу болгон ФАП курулат.	<p>Айыл тургундары өз айылында эле дарыгерлик кароодон өтүп, алгачкы жардам ала алышат.</p> <p>Профилактикалык текшерүүлөр, эмдөө жана консультациялар үзгүлтүксүз жүргүзүлөт.</p> <p>Кош бойлуу аялдар жана балдар туруктуу медициналык көзөмөлдө болот.</p> <p>Тез чара көрүү аркылуу оор абалдардын күчөшү азаят.</p> <p>Алыскы аймактарга баруу зарылдыгы азайып, жол киреге кеткен каражат үнөмдөлөт.</p> <p>Медициналык кызматкерлер үчүн жаңы иш орундар ачылат.</p> <p>Сапаттуу саламаттык сактоо кызматы айылдын жашоо деңгээлин көтөрөт.</p> <p>Жакын жерде медициналык мекеменин болушу тургундардын коопсуздук сезимин арттырат.</p>
40. Алашан айылынын электр энергиясын жакшыртуу	Алашан айылындагы эски электр чубалгылары жана мамылар жаңыланат	<p>Электр өчүрүүлөр азайып, чыңалуунун туруктуулугу камсыздалат.</p> <p>Эски зымдар жана жабдуулар жаңыланып, өрт коркунучу төмөндөйт.</p>

		<p>Калк электр шаймандарын толук кандуу пайдаланып, жашоо сапаты жогорулайт. Чакан жана орто бизнес үчүн туруктуу электр энергиясы өндүрүштү жана кызмат көрсөтүүнү кеңейтүүгө шарт түзөт. Мектеп, бала бакча, ФАП сыяктуу мекемелер үзгүлтүксүз иштейт. Интернет, муздаткыч жабдуулар, насостор жана башка заманбап техникалар толук иштейт. Инфраструктуранын жакшырышы жаңы долбоорлорду тартууга өбөлгө түзөт.</p>
41. Алашан айылындагы ФАПты капиталдык ремонттоо	<p>Алашан айылындагы ФАП капиталдык ремонттоодон өтүп аабалы жакшырып, климаттык тобокелдиктерге туруктуу болот</p>	<p>Жаңыланган бөлмөлөр, таза жана заманбап шарттар бейтаптарды кабыл алууну жакшыртат. Жылытуу, суу түтүгү, электр системасы оңдолуп, санитардык-гигиеналык талаптар толук сакталат. Жергиликтүү эл алыскы жерге барбай эле сапаттуу алгачкы медициналык жардам ала алат. Профилактикалык кароолор, эмдөө жана консультациялар үзгүлтүксүз жүргүзүлөт. Ыңгайлуу иш бөлмөлөрү адистердин натыйжалуу иштешине өбөлгө түзөт. Эрте диагностика жана алдын алуу иш-чаралары аркылуу оорулардын күчөшү азаят. Сапаттуу медициналык тейлөө айылдын социалдык абалын жакшыртат.</p>
42. Таштандыны кайра иштетүүчү ишкана куруу	<p>Көк-Жар айыл аймагындагы таштандыларды сортировкалап кайрадан иштетүүчү ишкана курулат</p>	<p>Таштандылардын көлөмү азайып, мыйзамсыз төгүлгөн жайлар кыскарып, аба жана топурак булгануусу төмөндөйт.</p>

		<p>Жашоочулар үчүн санитардык абал жакшырып, жугуштуу оорулардын коркунучу азаят.</p> <p>Ишканада жергиликтүү тургундар иш менен камсыз болуп, жумушсуздук деңгээли төмөндөйт.</p> <p>Кайра иштетилген материалдар (пластик, кагаз, металл, айнек) экинчи чийки зат катары сатылып, киреше булагы пайда болот.</p> <p>Салык жана башка төлөмдөр аркылуу жергиликтүү бюджет толукталат.</p> <p>Калк арасында таштандыны сорттоо жана туура пайдалануу адаты калыптанат.</p> <p>Кайра иштетүү жаңы чийки затты аз колдонууга шарт түзүп, жаратылыш байлыктарын сактоого жардам берет.</p> <p>Заманбап технологияларды колдонуу менен аймактын туруктуу өнүгүүсүнө өбөлгө түзүлөт.</p>
43. Он-Эки-Мойнок айылына жаштар борборун куруу	Он-Эки-Мойнок айылына 2 кабаттуу жаштар спорт менен машыга турган, музыка, бий, шахмат, англис тили, китепкана камтыган борбор куруу.	Нарай айылынын жаштары жаштар борборунун ачылышынан спорттун бокс, күрөш, фитнес, музыка (комуз, аккордеон), шахмат, англис тили, китепканага барып өз убактыларын пайдалуу өткөрүп физикалык ден соолугун чыңдап жана жаңы көндүмдөрдү өздөштүрүшөт.
44. Нарай айылына кичи футбол аянтчасын куруу	Спортсмендерди колдоо максатында кичи футбол аянтчасын куруу.	Нарай айылындагы балдарды спортко кызыктырып, физикалык ден соолугун чыңдап жана жаңы көндүмдөрдү өздөштүрүшөт.

45. Нарай айылына мектеп куруу	Нарай айылындагы мектепте орудардын жетишсиздигине жана алыстан келип окугандарга билим алуу үчүн шарт түзүп берүү максатында мектеп куруу	Балдардын жакшы билим алуусуна шарт түзүлөт, сапаттуу билим берилет.
46. Нарай айылындагы скважиналарга күн панельдерин орнотуу	Нарай айылындагы скважиналарга күн панельдерин орнотуу	Электр энергиясы үнөмдөлөт, пайдалануучулардын экономикалык абалы жакшырат

Андан кийин ар бир инвестициялык артыкчылык боюнча анын бюджетти, каржылоо булагы жана жооптуу тарап аныкталат:

3.4. Социалдык жана жергиликтүү инфраструктураны өнүктүрүүгө тиешелүү бюджеттик инвестицияларга керектөөлөргө анализ жүргүзүү

Инвестициялык артыкчылык	Бюджетти (миң сом)	Каржылоо булактары	Жооптуу тарап
1. Көк-Жар айыл өкмөтүнүн борборундагы эски бала бакчаны калыбына келтирүү	36 000,0	НПИС, АРИС	Айыл өкмөтү
2. Жийде айылына жаштар борборун куруу	22000,0	Эл аралык уюм	Айыл өкмөтү
3. Алашан айылына бала бакча куруу	30000,0	Эл аралык уюм	Айыл өкмөтү
4. Борбаш айылына балдар бакча куруу	31000,0	Капиталдык курулуш	Айыл өкмөтү
5. Нарай айылына жаштар борборун куруу	36 000	Эл аралык уюм	Айыл өкмөтү
6. Найман орто мектебин абадташтыруу	15000,0	Эл аралык уюм, Фонддор	Айыл өкмөтү
7. Шорон конушуна бала бакча куруу	35000,0	Респ.бюджет	Айыл өкмөтү
8. Каранай айылына бала бакча куруу	33000,0	Респ.бюджет	Айыл өкмөтү
9. Он-Эки-Бел мектебине	12000,0	Капиталдык курулуш	Айыл өкмөтү

кошумча имарат куруу			
10. Дедекбүү конушуна бала бакча куруу	18000,0	Эл аралык фонд	Айыл өкмөтү
11. Найман айылынын ички жолдорун оңдоо	1000,0	жерг.бюджет	Айыл өкмөтү
12. Он-Эки-Мойнок айылына ФАП куруу	25000,0	респ.бюджет	Айыл өкмөтү
13. Жийде мектебинин материалдык-техникалык базасын чыңдоо	2000,0	респ.бюджет	Айыл өкмөтү
14. Алашан айылындагы бала бакчага кошумча имарат куруу	12000,0	Капиталдык курулуш	Айыл өкмөтү
15. Сарыканды айылынын ички жолдорун, тротуарларды оңдоо	22000,0	Респ.бюджет	Айыл өкмөтү
16. Нарай мектебине кошумча имарат куруу	27000,0	Капиталдык курулуш	Айыл өкмөтү
17. Найман бала бакчасынын жылытуу системасын жакшыртуу	15000,0	Респ.бюджет	Айыл өкмөтү
18. Борбаш мектебине кошумча имарат куруу	13000,0	Капиталдык курулуш	Айыл өкмөтү
19. Он-Эки-Мойнок айылына бала бакча куруу	30000,0	Респ.бюджет	Айыл өкмөтү
20. Найман айылындагы көп кабаттуу үйлөрдүн канализациясын калыбына келтирүү	45000,0	Респ.бюджет	Айыл өкмөтү
21. Көк-Жар айылынын ички жолдорун жарыктандыруу	2000,0	жерг.бюджет	Айыл өкмөтү

22. Он-Эки-Бел айылынын электр энергиясын жакшыртуу	5000,0	жерг.бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
23. Айыл өкмөтүнүн имаратын капиталдык ремонттоо	20000,0	жерг.бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
24. Көк-Жар айыл аймагынын маданият үйүн ремонттоо	15000,0	респ.бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
25. Нарай балдар бакчасына кошумча имарат куруу	12000,0	респ.бюджет	Айыл өкмөтү
26. Дедекбүү негизги мектебине кошумча имарат куруу	13000,0	респ.бюджет	Айыл өкмөтү
27. Алашан айылына жаштар борборун куруу	25000,0	респ.бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
28. Каранай айылынын ички жолдоруна асфальт төшөө	30000,0	Респ. Бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
29. Жийде айылындагы Өйүз конушуна бала бакча куруу	35000,0	Респ.бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
30. Борбаш айылына жаштар борборун куруу	25000,0	респ.бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
31. Он-Эки-Бел айылынын ички жолдорун ондоо	1000,0	жерг.бюджет	Айыл өкмөтү
32. Сарыканды айылына ФАП куруу	25000,0	респ.бюджет	Айыл өкмөтү
33. Борбаш айылындагы жаны конуштардын электр энергиясын жакшыртуу	5000,0	жерг.бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
34. Он-Эки-Мойнок айылына суу скважина куруу	5000,0	Жерг.бюджет	Айыл өкмөтү

35. Нарай ФАПтын имаратын чонойтуу	3000,0	Обл онуктуруу фонд	Айыл өкмөтү
36. Борбаш айылындагы эски аталар чайканасын калыбына келтирүү	2000,0	Оздук булактар	Айыл өкмөтү
37. Мырза-Найман айылындагы ФАПтын имаратын чонойтуу	3000,0	Обл онуктуруу фонд	Айыл өкмөтү
38. Жийде айылынын ички жолдорун асфальттоо	30000,0	Респ. Бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
39. Каранай айылына ФАП куруу	25000,0	респ.бюджет	Айыл өкмөтү
40. Алашан айылынын электр энергиясын жакшыртуу	5000,0	жерг.бюджет жана фонддор	Айыл өкмөтү
41. Алашан айылындагы ФАПты капиталдык ремонттоо	3000,0	Обл онуктуруу фонд	Айыл өкмөтү
42. Таштандыны кайра иштетүүчү ишкана куруу	50000,0	Респ.бюджет, эл аралык уюм	Айыл өкмөтү
43. Он-Эки-Мойнок айылына жаштар борборун куруу	25000,0	Респ.бюджет, эл аралык уюм	Айыл өкмөтү
44. Нарай айылына кичи футбол аянтчасын куруу	5000,0	Бүткүл дүйнөлүк банк	Айыл өкмөтү
45. Нарай айылына мектеп куруу	80000,0	Респ.бюджет	Айыл өкмөтү
46. Нарай айылындагы скважиналарга күн панельдерин орнотуу	300,0	Өнүктүрүү фонддору	Айыл өкмөтү

4.3. Экономикалык өнүгүү муктаждыктары

(артыкчылыктар жумушчу топтун протколуна ылайык баары киргизилет жана ар бир артыкчылык боюнча мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү жана күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр көрсөтүлөт)

Инвестициялык артыкчылыктар	Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөрү
Мөмө (малина)-жемишти (алманы) кайра иштетүү	Айылдарда мөмө жемиштерди кайра иштетүү боюнча кызыкдар тараптарга көмөктөшүү болуп, аялдарга, жаштарга жана мүмкүнчүлүгү чектелгендерге жумушчу орундары түзүлөт	<p>2026-2030-жылдар:</p> <p>Мөмө-жемиштерди кайра иштетүү азык-түлүк калдыктарын азайтып, чекене жана кайра иштетүүгө мүмкүнчүлүк түзөт.</p> <p>Консервилер, соктор, компоттор жана башка даяр продукцияларды өндүрүү менен кошумча киреше жаралат. Өндүрүштүк процесстерге жергиликтүү тургундар тартылып, жумушсуздук азайтылат.</p> <p>Жакшы сапаттагы кайра иштетилген продукция ички рынокко гана эмес, чет өлкөгө да экспорттолот.</p> <p>Сезондук ашыкча мөмө-жемиштерди кайра иштетүү бааларды турукташтырууга жардам берет.</p> <p>Тажрыйба жана технологиялар колдонулуп, жергиликтүү фермерлердин продукциясы өндүрүмдүү жана пайдалуу болот.</p> <p>Сапаттуу кайра иштетилген мөмө-жемиш азыктары балдар, мектептер жана медициналык мекемелер үчүн пайдалуу азык болуп саналат.</p>

Андан кийин ар бир инвестициялык артыкчылык боюнча анын бюджетти, каржылоо булагы жана жооптуу тарап аныкталат:

4.4. Экономикалык өнүгүү багыттары боюнча инвестицияларга болгон муктаждыктарды талдоо

Инвестициялык артыкчылык	Бюджети (мин сом)	Каржылоо булактары	Жооптуу тарап
Мөмө (малина)-жемишти (алманы) кайра иштетүү	24 000,0	НПИС АРИС	Айыл окмоту, Бизнес өнөктөш

5.3. Инклюзивдик өнүгүү муктаждыктарына анализ жүргүзүү

Артыкчылык	Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр
НПИС долбоорунун алкагында «Киреше булактарын колдоо программасынын» окутууларына жана насаатчылык колдоосуна катышуу	Айылдык аймактагы аялдар, жаштар, аялуу топтор, кайтып келген мигранттар, фермерлер жана ишкерлер тобунун ишкердик жөндөмдүүлүгүн арттыруу	Айылдык аймактан 100 адамды катыштыруу жана кеминде 50% бизнес-пландарын иштеп чыгат, кеминде 30% бизнес идеясына инвестицияларды тартат

7.3.Экология маселелери

Артыкчылык	Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр
Он-Эки-Мойнок айылына суу скважина куруу	Суу скважина курулуп, ичүүчү жана сугат суусунун таңкыстыгы кыскарат	<p>Айыл тургундары үзгүлтүксүз жана сапаттуу сууга ээ болуп, ички суу тармагынын жеткиликтүүлүгү камсыздалат.</p> <p>Суунун таза болушу аркылуу ичеги-карын оорулары жана башка инфекциялык оорулардын коркунучу төмөндөйт. Тамак-ашты даярдоо, ичүүчү суу жана үй чарбалык муктаждыктар жеңил жана ыңгайлуу шартта жүргүзүлөт. Мектеп, бала бакча, ФАП сыяктуу мекемелер туруктуу суу менен камсыз болот.</p> <p>Айыл тургундары алыстагы суу булактарынан суу ташууга кетчү убакыт жана каражат үнөмдөлөт. Табигый булактарга ашыкча жүктөм азайып, аймактын суу ресурстары сакталат.</p> <p>Жакшы инфраструктура жергиликтүү туризмди, чакан бизнес жана айыл чарба ишмердүүлүгүн колдоого шарт түзөт.</p>

4-тиркеме. СЭӨПту ишке ашыруу боюнча иш-аракеттер планы

Иш-чаранын сүрөтөлүшү	Жооптуу	Ишке ашыруу мөөнөтү	Баасы (мин сом)	Каржылоо булактары	Мониторинг (1-жарым жылдык)	Мониторинг (2-жарым жылдык)	
2	Кызматтар жана жергиликтүү инфраструктура						
1	Көк-Жар айыл өкмөтүнүн борборундагы эски бала бакчаны калыбына келтирүү	Айыл өкмөтү	2027-2028	40000,0	НПИС, АРИС	2026-жыл 11-июнь	2027-жыл 10-ноябрь
2	Жийде айылына жаштар борборун куруу	Айыл өкмөтү	2026-2030	22000,0	Эл аралык уюм	2027-жыл 15-май	2028-жыл 15-май
3	Алашан айылына бала бакча куруу	Айыл өкмөтү	2027-2030	30000,0	Эл аралык уюм	2027-жыл 17-июнь	2028-жыл 17-июнь
4	Борбаш айылына балдар бакча куруу	Айыл өкмөтү	2027-2030	31000,0	Капиталдык курулуш	2027-жыл 20-июнь	2028-жыл 20-июнь
5	Нарай айылына жаштар борборун куруу	Айыл өкмөтү	2026-2028	36 000	Эл аралык уюм	2027-жыл 30-июнь	2029-жыл 20-июль
6	Найман орто мектебин абадташтыруу	Айыл өкмөтү	2027-2030	15000,0	Эл аралык уюм, Фонддор	2027-жыл 17-апрель	2030-жыл 17-апрель
7	Шорон конушуна бала бакча куруу	Айыл өкмөтү	2027-2030	35000,0	Респ.бюджет	2027-жыл 3-май	2028-жыл 1-июнь
8	Каранай айылына бала бакча куруу	Айыл өкмөтү	2027-2028	33000,0	Респ.бюджет	2026-жыл 10-октябрь	2027-жыл 25-июль
9	Он-Эки-Бел мектебине кошумча имарат куруу	Айыл өкмөтү	2026-2030	12000,0	Капиталдык курулуш	2027-жыл 30-октябрь	2029-жыл 5-март
10	Дедекбүү конушуна бала бакча куруу	Айыл өкмөтү	2026-2028	18000,0	Эл аралык фонд	2027-жыл 10-февраль	2027-жыл 25-ноябрь
11	Найман айылынын ички жолдорун оңдоо	Айыл өкмөтү	2027-2028	1000,0	жерг.бюджет	2027-жыл 10-сентябрь	2028-жыл 20-август
12	Он-Эки-Мойнок айылына ФАП куруу	Айыл өкмөтү	2027-2028	25000,0	респ.бюджет	2028-жыл 20-март	2029-жыл 20-сентябрь

13	Жийде мектебинин материалдык-техникалык базасын чыңдоо	Айыл өкмөтү	2027-2029	2000,0	респ.бюджет	2028-жыл 22-июль	2029-жыл 30-июнь
14	Алашан айылындагы бала бакчага кошумча имарат куруу	Айыл өкмөтү	2027-2030	12000,0	Капиталдык курулуш	2027-жыл 30-октябрь	2029-жыл 5-март
15	Сарыканды айылынын ички жолдорун, тротуарларды ондоо	Айыл өкмөтү	2028-2030	22000,0	Респ.бюджет	2028-жыл 12-октябрь	2030-жыл 30-март
16	Нарай мектебине кошумча имарат куруу	Айыл өкмөтү	2028-2030	27000,0	Капиталдык курулуш	2028-жыл 15-апрель	2030-жыл 26-октябрь
17	Найман бала бакчасынын жылытуу системасын жакшыртуу	Айыл өкмөтү	2027-2029	15000,0	Респ.бюджет	2028-жыл 12-октябрь	2029-жыл 15-март
18	Борбаш мектебине кошумча имарат куруу	Айыл өкмөтү	2028-2030	13000,0	Капиталдык курулуш	2027-жыл 30-октябрь	2029-жыл 5-март
19	Он-Эки-Мойнок айылына бала бакча куруу	Айыл өкмөтү	2027-2029	30000,0	Респ.бюджет	2027-жыл 30-сентябрь	2029-жыл 4-апрель
20	Найман айылындагы көп кабаттуу үйлөрдүн канализациясын калыбына келтирүү	Айыл өкмөтү	2029-2030	45000,0	Респ.бюджет	2029-жыл 30-сентябрь	2030-жыл 10-апрель
21	Көк-Жар айылынын ички жолдорун жарыктандыруу	Айыл өкмөтү	2027-2029	2000,0	жерг.бюджет	2027-жыл 10-февраль	2029-жыл 4-март
22	Он-Эки-Бел айылынын электр энергиясын жакшыртуу	Айыл өкмөтү	2027-2030	5000,0	жерг.бюджет жана фонддор	2027-жыл 15-март	2030-жыл 20-апрель
23	Айыл өкмөтүнүн имаратын капиталдык ремонттоо	Айыл өкмөтү	2027-2029	20000,0	жерг.бюджет жана фонддор	2027-жыл 11-февраль	2029-жыл 14-март
24	Көк-Жар айыл аймагынын маданият үйүн ремонттоо	Айыл өкмөтү	2026-2028	15000,0	респ.бюджет жана фонддор	2026-жыл 8-апрель	2028-жыл 18-март
25	Нарай балдар бакчасына кошумча имарат куруу	Айыл өкмөтү	2028-2030	12000,0	респ.бюджет	2028-жыл 10-февраль	2030-жыл 15-март

26	Дедекбүү негизги мектебине кошумча имарат куруу	Айыл өкмөтү	2027-2029	13000,0	респ.бюджет	2028-жыл 20-март	2030-жыл 4-июнь
27	Алашан айылына жаштар борборун куруу	Айыл өкмөтү	2029-2030	25000,0	респ.бюджет жана фонддор	2029-жыл 10-февраль	2030-жыл 20-март
28	Каранай айылынын ички жолдоруна асфальт төшөө	Айыл өкмөтү	2029-2030	30000,0	Респ. Бюджет жана фонддор	2029-жыл 25-март	2030-жыл 15-июль
29	Жийде айылындагы Өйүз конушуна бала бакча куруу	Айыл өкмөтү	2029-2030	35000,0	Респ.бюджет жана фонддор	2029-жыл 15-февраль	2030-жыл 20-сентябрь
30	Борбаш айылына жаштар борборун куруу	Айыл өкмөтү	2029-2030	25000,0	респ.бюджет жана фонддор	2029-жыл 10-март	2030-жыл 20-июнь
31	Он-Эки-Бел айылынын ички жолдорун ондоо	Айыл өкмөтү	2027-2028	1000,0	жерг.бюджет	2027-жыл 10-сентябрь	2028-жыл 20-август
32	Сарыканды айылына ФАП куруу	Айыл өкмөтү	2027-2028	25000,0	респ.бюджет	2028-жыл 20-март	2029-жыл 20-сентябрь
33	Борбаш айылындагы жаны конуштардын электр энергиясын жакшыртуу	Айыл өкмөтү	2027-2030	5000,0	жерг.бюджет жана фонддор	2027-жыл 15-март	2030-жыл 20-апрель
34	Он-Эки-Мойнок айылына суу скважина куруу	Айыл өкмөтү	2027-2029	5000,0	Жерг.бюджет	2027-жыл 10-апрель	2029-жыл 15-июль
35	Нарай ФАПтын имаратын чонойтуу	Айыл өкмөтү	2027-2028	3000,0	Обл онуктуруу фонд	2027-жыл 17-март	2029-жыл 13-март
36	Борбаш айылындагы эски аталар чайканасын калыбына келтирүү	Айыл өкмөтү	2027-2029	2000,0	Оздук булактар	2028-жыл 14-февраль	2029-жыл 7-сентябрь
37	Мырза-Найман айылындагы ФАПтын имаратын чонойтуу	Айыл өкмөтү	2027-2028	3000,0	Обл онуктуруу фонд	2027-жыл 17-март	2029-жыл 13-март
38	Жийде айылынын ички жолдорун асфальттоо	Айыл өкмөтү	2029-2030	30000,0	Респ. Бюджет жана фонддор	2029-жыл 25-март	2030-жыл 15-июль
39	Каранай айылына ФАП куруу	Айыл өкмөтү	2027-2028	25000,0	респ.бюджет	2028-жыл 20-март	2029-жыл 20-сентябрь

40	Алашан айылынын электр энергиясын жакшыртуу	Айыл өкмөтү	2027-2030	5000,0	жерг.бюджет жана фонддор	2027-жыл 15-март	2030-жыл 20-апрель
41	Алашан айылындагы ФАПты капиталдык ремонттоо	Айыл өкмөтү	2027-2028	3000,0	Обл онуктуруу фонд	2027-жыл 17-март	2029-жыл 13-март
42	Таштандыны кайра иштетүүчү ишкана куруу	Айыл өкмөтү	2026-2030	50000,0	Респ.бюджет, эл аралык уюм	2027-жыл 20-март	2030-жыл 15-май
43	Он-Эки-Мойнок айылына жаштар борборун куруу	Айыл өкмөтү	2027-2030	25000,0	Респ.бюджет, эл аралык уюм	2027-жыл 10-май	2030-жыл 12-апрель
44	Нарай айылына кичи футбол аянтчасын куруу	Айыл өкмөтү	2027-2028	5000,0	Бүткүл дүйнөлүк Банк	2027-жыл 11-апрель	2028-жыл 14-май
	Нарай айылына мектеп куруу	Айыл өкмөтү	2029-2030	80000,0	Респ.бюджет	2027-жыл 11-апрель	2028-жыл 14-май
	Нарай айылындагы скважиналарга күн панельдерин орнотуу	Айыл өкмөтү	2027-2028	300,0	Өнүктүрүү фонддор	2029-жыл 10-май	2030-жыл 10-июнь
3	Экономикалык өнүгүү						
1	Мөмө (малина)-Жемишти (алманы) кайра иштетүү	Айыл өкмөтү, Бизнес өнөктөш	2026-2028	24 000,0	НПИС АРИС	2027-жыл 20-июнь	2028-жыл 15-июль
4.	Инклюзивдик өнүгүү						
	Киреше булактарын колдоо программасына 100 адамды катыштыруу	ЖТ, айыл башчысы	2026-2027	1 000,0	НПИС АРИС	2027-жыл 15-апрель	2028-жыл 20-май
5	Айлана чөйрө						
1	Таштандыны кайра иштетүүчү ишкана куруу	Айыл өкмөтү	2026-2030	50000,0	Респ.бюджет, эл аралык уюм	2027-жыл 20-март	2030-жыл 15-май

